

במשנת החסידות

ראש השנה – המלכת הקב"ה

המלכת הקב"ה

איתא בגמרא (ר"ה טו, א. לד, ב) "אמר הקב"ה, אימרו לפני בראש השנה מלכות זכרונות ושופרות, מלכות - כדי שתמלכני עליכם, זכרונות - כדי שיבוא לפני זכרוכם לטובה, ובמה - בשופר". ממאמר זה משמע שאחד העניינים העיקריים שבראש השנה הוא עניין המלכות.

ויתר על כן, כשנתבונן בתפילות ראש השנה נבחין מיד שענין המלכות עומד במרכז כל התפילות. את עניין ה"זכרונות" וה"שופרות" אנו אומרים רק בתפילת מוסף של ראש השנה, אולם עניין ה"מלכות" חוזר על עצמו בכל תפילה ותפילה מתפילות ראש השנה: "מלך על העולם כולו וכו' מלך על כל הארץ וכו'". גם חתימת הקידוש היא בעניין זה: "מלך על כל הארץ וכו'". שכן עניין המלכות הוא עיקרו של ראש השנה.

איתא בכתבי האריז"ל, שעניין ראש השנה הוא "בניין המלכות". ומבואר בזה בתורת החסידות, שעבודת ראש השנה היא "לבת מחדש" (דהיינו מחדש) את מלכותו של הקב"ה על העולם, וזהו תוכן הדברים לדעיל, שביים זה אנו מכתירים את הקב"ה ומקבלים אותו מחדש למלך עלינו ועל העולם כולו.

מהו מהותה של "הכתרה" זו, ולשם מה היא נחוזה? מובא על כך בתורת החסידות משל ממוך בשר ודם. מלך אמיתי, אדם שאין ראוי להיות מלך, הוא אדם שעומד בדרגה גבוהה ביותר. אדם זה אינו אחד מהעם אלא איש שמשכמו ומעלה גבוה מכל העם, פשוטו כמשמעו. מחשבותיו הן אחרות, רצונותיו מיוחדים וכל כולו אדם גבוה ונעלה ממכלל העם. אדם כזה מצד עצמו אינו רוצה כלל להיות מלך על העם. מלוכה על עם והנהגת עם היא לגבי ירידה גדולה מדרגתו ואין הוא מעוניין בה כלל. הוא רוצה להיות עם עצמו, עם עולמו הנעלה ואין ברצונו כלל לרדת לעולם הירוד יותר של העם.

על מלך ישראל הראשון, הלא הוא שאול המלך, נאמר בכתוב שהי' "משכמו ומעלה גבוה מכל העם". אין הכוונה רק לכך שהוא הי' איש גבה קומה בגשמיות. העיקר כאן הוא הגבהות הרוחנית הבאה לידי ביטוי במילים אלה. דבר פשוט הוא שאין להשוות כלל בין הראש לבין השכם. הראש חושב ומבין ואילו השכם הוא סתם איבר מאברי הגוף. אולם לגבי מדריגתו העליונה של שאול המלך, הרי הראש של העם לא הי' לגביו אלא בבחינת שכם, ואילו הראש שלו עצמו הי' גבוה מזה באין ערוך (וכיוון שזה הי' המצב ברוחניות לכן הוא בא לידי ביטוי גם בגבהות הקומה של משכמו ומעלה בגשמיות).

המלוכה על העם היא ירידה לגבי המלך ואין הוא חפץ בכך

מכל זה מובן היטב עד היכן אדם זה הניצב במדריגה הגבוהה מאוד ממדריגת העם, אין בו כלל שום רצון להיות למלך להנהיג את העם. מה יוכל, איפוא, להביאו לידי רצון למלוכה? ישנו דבר שיש בכוחו לעורר בקירבו את הרצון הזה. זו ה"הכתרה" של העם, כשהמלך רואה את העם המתבטל אליו ומבקשו להיות למלך עליו ולהנהיגו - מעורר הדבר רצון פנימי ועמוק בקירבו לרצות להיות למלך. ההתבטלות של העם והבקשות שלו הן המעוררות אצל המלך את הרצון למלוכה.

ואם כאלה הם פני הדברים ביחס מלך בשר ודם והעם - על אחת כמה וכמה כשמדובר על מלך מלכי המלכים הקב"ה. אין צורך לומר שלגבי הקב"ה רחוק העולם כולו הרבה יותר מאשר העם מהמלך. במלך כפשוטו מדובר סוף סוף בבן אדם, ואילו כאן אנו עוסקים ביחס שבין הבורא לברואיו, בין בלי-גבול אמיתי לבין דברים נחותים ומוגבלים. כל העולמות כולם הם כאין וכאפס לגבי הקב"ה.

בספרי הקבלה, מכונים עשרת המאמרות שבהם ברא הקב"ה את העולם בשם "מילין דהדיוטא" (דברי הדיוטות), ועל זה אומרים, ש"לא אורחא דמלכא לאשתעי במילי דהדיוטא" (אין זה ממנהגו של המלך לעסוק בדברי הדיוטות). כלומר שכל הבריאה, מהעולמות הכי עליונים ועד העולמות התחתונים הם בגדר "מילין דהדיוטא" לגבי הקב"ה.

מכל זה מובן עד כמה גדולה ועצומה היא הירידה לידי מלוכה על העולם מצידו של הקב"ה. עד כמה עליו להגביל את עצמו ולהצטמצם באין סוף צמצומים כדי שענייני העולם יקבלו איזה ערך אצלו עד שיוכל למלוך על העולם ולהנהיגו. ולכן הוא, מצד עצמו, כביכול, אינו רוצה כלל להיות מלך על העולם.

אמנם הוא ברא את העולם משום ש"עלה ברצונו אנה אמלוך", כלומר שה' רצה להיות מלך, והואיל ואין מלך בלא עם לכן הוא ברא את העולם. אולם זה הי' בתחילת הבריאה. לאחר שהעולם כבר נברא אין הקב"ה רוצה להיות מלך על העולם מצד עצמו, אלא רק כשמתוך העולם באה הבקשה שיהי' מלך עליו. הקב"ה רוצה שהמלוכה שלו על העולם תבוא על ידי עבודה ובחירה ולא מתוך כפי' מלמעלה. לכן אין הוא מצד עצמו רוצה, כביכול, להיות מלך.

בראש-השנה מתחדשת מלכותו של הקב"ה

וזהו תוכן העבודה שלנו בראש השנה, להמליך את הקב"ה למלך על העולם. כשאנו מקבלים אותו למלך עלינו ומתבטלים אליו ומקבלים את מלכותו ועולו - בכך אנו מעוררים כביכול אצל הקב"ה את הרצון למלוכה והוא נעשה מחדש מלך עלינו ועל העולם.

לפי זה מובן היטב נוסח תפלת ראש השנה "זה היום תחילת מעשיך זכרון ליום ראשון". תפלה זו אנו אומרים מידי ראש השנה ופירושו הוא, ש"זה היום", היום הזה של ראש השנה, ובנדון דידן ראש השנה תשע"ג, הוא "תחילת מעשיך", ועם זאת הוא גם זכרון ליום ראשון.

וכאן יש להבין שני דברים המתעוררים בפשטות: ראשית, האמנם "זה היום" הוא "תחילת מעשיך"? הרי העולם קיים כבר אלפי שנים! שנית, לכאורה הפסוק סותר את עצמו מרישא לסיפא: בתחילה הוא אומר ש"זה היום תחילת מעשיך" ואחר כך הוא ממשיך ואומר, לא, ישנו יום אחר של ראשית, יום שהי' מכבר, ו"זה היום" אינו אלא "זכרון (לאותו) יום ראשון"!

אולם על פי מה שביארנו לעיל, לאור תורת החסידות, מתבאר העניין היטב. אכן, "זה היום תחילת מעשיך", משום שהמלוכה של הקב"ה על העולם נסתיימה בסופה של השנה שעברה והקב"ה חדל כביכול להיות מלך. אילו היו הדברים נשארם כך הי' העולם כולו חוזר למצב שלפני הבריאה, כלשון החסידות: "כל דבר חוזר לקדמותו". אלא שדבר זה אינו קורה משום שבני ישראל מכתירים מחדש בראש השנה את הקב"ה למלך ובכך מעוררים אצלו את הרצון למלוכה, והקב"ה נהי' מחדש מלך על העולם ובורא אותו מחדש. ולכן "זה היום תחילת מעשיך", זה היום כפשוטו, היום של ראש השנה תשע"ג.

אלא שעם זאת, למרות שביים זה נברא העולם מחדש, ואם כן היינו יכולים להשוותו ליום הראשון של הבריאה - אין הוא דומה ממש ליום הבריאה והוא רק "זכרון ליום ראשון". ההבדל הוא, כאמור, שבראשית הבריאה באה המלוכה של הקב"ה מצד עצמו, ואילו עתה אין זה כך והכל תלוי עתה במעשי התחתונים.

כיצד יכול אדם לעורר בעצמותו יתברך רצון למלוכה

זהו ענייני העיקרי של ראש השנה - הכרת הקב"ה למלך על העולם, עניין ה"מלכות". אלא שאין די בכך ויש להוסיף את עניין ה"זכרונות". מהו עניין ה"זכרונות"?

ה"זכרונות" מסבירים דבר תמוה בעצם העניין. נתבאר לעיל, שעבודת ראש השנה היא לעורר אצל הקב"ה את הרצון למלוכה. כלומר, מדובר על מצב שבו מתעלה הקב"ה מהקשר אל העולם וממלוכה עליו ואין העולם תופס כלל מקום לגביו כדי שירצה למלוך עליו. כידוע, באופנים שבהם מופיע ומתגלה הקב"ה בעולמות השונים יש אין סוף מדריגות עד כמה הקב"ה משפיל את עצמו ומצמצם את אורו ביחס לעולם. יש דרגות שבהן נסקרת הבריאה בסקירה אחת ושם יש תפיסת-מקום לכללות ענייני הבריאה ולא לפרטי, ויש דרגות שבהן יורד הקב"ה עד כדי כך שגם הפרטים הקטנים של הבריאה מקבלים חשיבות לגביו. אולם כל זה שייך בדרגות שבהן רוצה הקב"ה משפיל את עצמו לענייני הבריאה. כאן הרי אנו מדברים על מצב שבו אין הקב"ה רוצה כלל להיות מלך על העולם. כלומר, מדובר על הקב"ה כפי שהוא מרום לחלוטין מענייני הבריאה עד שכולה כאין וכאפס לגביו ממש. מדובר על עצמותו ומהותו יתברך! אין יתכן, איפוא, לדבר על הצורך לעורר בעצמותו יתברך רצון למלוכה?! האם יכול אדם חסר כל ערך לעורר רצון בעצמותו יתברך?!

הדוגמא הקיצונית ביותר שאנו יכולים לנקוט כדי להמחיש עניין של חוסר ערך לגבינו היא מגושמת ועלובה לעומת חוסר הערך של הבריאה כולה לגבי עצמותו ומהותו יתברך. אבל נתאר לעצמנו עדה של נמלים זעירות מנסה לעורר בקירבו רצון למלוכה... וכאמור, הדוגמא הזאת איננה ממחישה כלל וכלל את האפסיות המחולטת שלנו לעומת עצמותו ומהותו יתברך. כיצד, איפוא, יתכן לומר, שאנו, על ידי כך שאנו מכתירים את הקב"ה, אנו מעוררים אצלו רצון למלוכה?!

כאן באים ה"זכרונות", שעיקרם הוא כנאמר בסיומם: "זוכר הברית". מהי אותה ברית? מבואר בליקוטי תורה, שזה קשור עם הפרשה שאותה קוראים בשבת שלפני ראש השנה, פרשת ניצבים. הפרשה מתחילה במילים: "אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלוקיכם, ראשיכם שבטיכם וגו'" והפסוק ממשיך ומפרט את כל הסוגים הקיימים בעם ישראל. ומבאר שם רבינו הזקן, שהכוונה ב"אתם נצבים היום" היא על היום של ראש השנה, שביים זה ניצב כל עם ישראל לפני הקב"ה, כשהמטרה היא, כהמשך הפסוק - "לעברך בברית ה' אלוקיך". מפרש רש"י: "לעברך בברית: דרך העברה. כך היו כורתי בריאות עושים מחיצה מכאן ומחיצה מכאן ועוברים בינתיים. כמו שנאמר, העגל אשר כרתו לשניים ויעברו בין בתריו".

על שיטה זו של כריתת ברית שואלים רבים, שלכאורה היא מבטאת פירוד ולא ברית. הרי ברית פירושה התאחדות של שני אנשים, ואילו כאן נוטלים דבר וחוצים ומפרידים אותו. אלא הביאור הוא, שהתקשרות של שני אנשים יכולה להיות בשני אופנים. אופן אחד, שהשניים אכן מתקשרים יחד ואוהבים זה את זה, אך הם נשארים שני אנשים נפרדים, שתי מציאותיות נפרדות - שני דברים נפרדים שקשורים זה בזה. אולם ישנו אופן, שבו הם מתאחדים והופכים לדבר אחד. הם נהיים כאילו אדם אחד שמחולק לשני גופים. וענין זה בא לידי ביטוי בכריתת הברית בדרך זו. השניים לוקחים בעל חיים וחוצים אותו לשניים ועוברים בין בתריו. בכך הם אומרים, שכשם ששני הבתרים הללו הם שני חצאים של מציאות אחת, כך הם הופכים למציאות אחת שרק מחולקת לשני גופים. כך מבטאת כריתת הברית אחדות בצורה המושלמת ביותר.

ברית מהסוג הזה כרת הקב"ה עם עם ישראל. בכך הפכו הוא ועם ישראל להיות אחד. שוב אין הם שני דברים נפרדים. יהודים והקב"ה הם דבר אחד ממש. מציאות אחת. וכתורת הרב מגיד ממחירט על הפסוק "ועשית שתי חצוצרות", "שחצוצרות" הוא מלשון "שתי חצאי צורות", והכוונה היא לעם ישראל והקב"ה שכל אחד מהם הוא "חצי צורה" כביכול ורק כששניהם יחדיו הם דבר אחד שלם.

כיוון שכך, שוב אין פלא בדבר שיש בכוחם של בני ישראל לעורר אצל עצמותו ומהותו יתברך את הרצון למלוך על העולם. אמת, לגבי דרגא זו אין לעולם כולו שום חשיבות וכולא קמי' כלא חשיב. אבל עם ישראל אינו חלק מהבריאה. הוא דבר אחד עם הקב"ה! העולם אמנם אינו תופס מקום כלל לגבי הקב"ה, אבל ישראל קדמו לעולם, הם מושרשים בעצמותו ומהותו יתברך. ולכן יש בכוחם של יהודים לעורר בעצמותו יתברך את הרצון למלוכה.

לכן יש צורך להזכיר את פסוקי ה"זכרונות" ואת הברית שכרת הקב"ה עם עם ישראל, כדי להדגיש את הכוח שבאמצעותו יכולים היהודים להמליך את הקב"ה למלך על העולם - את ההתאחדות העצומה של ישראל עם עצמותו ומהותו יתברך. ולכן כשיהודי עומד בראש השנה ומקבל עליו את מלכותו של הקב"ה ומבקש "מלוך על העולם כולו בכבודך" - מעורר הדבר אצל הקב"ה את הרצון למלוכה והוא נהי' למלך על העולם.

ובקשר לזה מדגיש הפסוק "אתם נצבים היום כולכם" ונימנו כל הסוגים שבעם ישראל - כי מבחינת הנקודה של הברית עם הקב"ה אין שום הבדל בין איש אחד מישאל לחבירו למשנתו והכל מאוחדים והופכים לדבר אחד. כל ההתחלקות שייכת רק מבחינת הנשמה שירדה ונתלבשה בגוף. כאן יש חילוקי דרגות בין בני ישראל. אבל כשמדובר על הנקודה שקשורה בברית עם הקב"ה - שם אין שום חילוקי דרגות, שם יש אחדות פשוטה של כל ישראל עם הקב"ה. ואת האחדות הזאת חשוב לבטא לקראת ראש השנה שבו אנו צריכים לעורר את הנקודה הזאת שאוחדת עם וכצמותו ומהותו יתברך.

אתה מבקש מהקב"ה להיות מלך, אך קיבלת את מלכותו בשנה שעברה?
העניין השלישי שישנו בראש השנה הוא ענין ה"שופרות". אחד הטעמים של התקיעה בשופר (שאותו מביא האבודרהם בשם ה"רס"ג כטעם ראשון) הוא הקשר של השופר עם המלכות המלך, כנהוג שבעת המלכה תוקעים בשופר. אולם ישנו טעם נוסף, שאותו מביא הרמב"ם, שהשופר מעורר לתשובה והוא כאומר: "עוררו ישינים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם. . וחזרו בתשובה". וגם עניין התשובה קשור עם תוכנו העיקרי של ראש השנה, הלא הוא הכתרתו של הקב"ה למלך על העולם.

כשאיש ישראל בא בראש השנה להכתיר את הקב"ה למלך, מתעוררת שאלה פשוטה: הרי במשך השנה שעברה הי' הקב"ה מלך על הארץ, ואילו הוא, כיצד הוא התנהג? האם הוא אכן קיים את מאמרו המלך? האם ציית לרצונו? האם קיים את מצוותיו כראוי? יודע אינש נפשו? שהיו עניינים של מידה במלכות הקב"ה. ואם כן, איזו צורה יש לו כשהוא בא עכשיו ומבקש מהקב"ה למלוך על העולם? הרי בשעה שהקב"ה מלך על העולם הוא מרד ולא קיבל את מלכותו, ועכשיו הוא בא ומבקש "מלוך על העולם כולו"?

לכן חייבת לבוא לפני ההמלכה של הקב"ה עבודת התשובה. היהודי חייב לשוב בתשובה שלימה על מעשיו בשנה שעברה ובשנים שעברו ואז יוכל לבקש מהקב"ה למלוך עליו.

אולם בעבודת התשובה של ראש השנה ישנו דבר מיוחד לגבי עבודת התשובה של כל השנה. בראש השנה אין להתעסק עם החטאים והעוונות המסויימים, אלא בעצם עניין הקבלת עול מלכות שמים, התשובה של ראש השנה היא על כללות קבלת מלכותו של

הקב"ה ועל היהודי להחליט בתוקף, שמענתה הוא מקבל על עצמו מחדש את מלכותו של הקב"ה וישמע בקולו לכל אשר יצוונו.

(ובכך יובן הדין בשולחן ערוך (הלכות ר"ה ס"י תפ"ד) שבראש השנה אין אומרים וידוי. ולכאורה, כיון שיום זה הוא הראשון לעשרת ימי תשובה וגם תוקעים בו בשופר שקורא לתשובה - הרי זו מצות עשה שחלק מעבודת התשובה הוא הידוי?! אמנם כתוב הטעם על כך שאין אומרים וידוי, שזה כדי שלא ליתן פתחון פה למקטרג, אך הרי לא יתכן לומר שבגלל טעם זה תבטל מצות עשה מדאורייתא של אמירת הידוי?)

אולם לפי מה שהסברנו לעיל יובן הדבר. עבודת ראש השנה אינה עבודת התשובה. העבודה של היום הזה היא המלכת הקב"ה. לכן אין להתפלא על כך שאין אומרים בו וידוי, משום שהתשובה אינה עיקר עבודת היום. יש בו אמנם את עבודת התשובה, וזאת כתנאי הכרחי להכתרת הקב"ה, אך לשם כך די בקבלת עול מלכות שמים כללית, ולכן אין אומרים בו וידוי, שהוא התעסקות עם עוונות פרטיים).

עניין זה של ראש השנה מסביר גם את מה שכתוב בספרים, שחשוב מאוד להקפיד על שמירת הזמן בימי ראש השנה ושלא יבזבז זמן לריק, אפילו רגע אחד. זאת, משום שהעבודה של ראש השנה היא קבלת עול מלכות שמים ומי שמקבל עול אינו מבזבז את זמנו וכל רגעיו הם קודש לאדונו ומלכו. לכן יש לנצל כל רגע מרגעי ראש השנה לתורה ולתפילה, ובכך מתבטאת הקבלה של מלכות הקב"ה.

השופר - צעקה מעומק הלב שאינה ניתנת לביטוי במילים

עבודה זו - של ראש השנה בתשובה הכללית באה לידי ביטוי בתקיעת שופר. משל לדבר, מאדם שיש לו כאב והוא צועק מכאב, שיש בזה שני אופנים: א. הכאב הוא אמנם גדול, ולכן האדם צועק מכאב, אולם הוא מבטא את צעקתו במילים. דבר זה מוכיח שהכאב אינו גדול כל כך, שכן כל עוד יכולות המילים לבטא את הכאב הוא מוגבל. ב. האדם צועק מכאב ללא מילים. הוא צועק: אוי! אוי! ואין הוא מסוגל לבטא את כאבו במילים. הוא חש שהמילים הן דלות, חסרות משמעות, בלתי מבטאות. לכן הוא צועק בלי מילים, צעקה פשוטה. זה מוכיח את עוצמת הכאב, הגדול כל כך עד שאינו ניתן עוד לביטוי במילים.

זהו השופר - צעקה פשוטה, בלי מילים, קול פשוט ועמוק. כך מבטא השופר את צעקת הלב של כל איש ישראל, צעקה שאינה יכולה לבוא לידי ביטוי במילים, אלא בצעקה פשוטה הפורצת מעומק הלב.

לאחר ה"תקיעה", יש גם "שברים". זה מבטא כאב כה גדול עד שהאדם אפילו אינו יכול לצעוק אלא רק להתאנח "גנחתי גנחתי". כך מבטאים ה"שברים" את הכאב הגדול עוד יותר של הריחוק מה'.

וגם בזה אין די, לאחר מכן מוסיפים את ה"תרועה", את ה"לילי לילי". ה"תרועה" מבטאת כאב כה עז עד שהאדם אינו מסוגל אפילו להתאנח, אלא הוא מיילל, מיילל ללא הפוגות. וכפי שמפורטות הדרגות הללו באריכות בתורת החסידות.

זו עבודת התשובה של ראש השנה - צעקה פנימית מהמעמקים הפנימיים ביותר של הלב על הריחוק מה', צעקה המבטאת את רצונו העמוק והפנימי של כל יהודי להיות קרוב אל ה' ולעבדו בכל הלב.

וצעקה פנימית ועמוקה זו נובעת מעצם הנשמה המושרשת בעצמותו ומהותו ית', ולפיכך מגיעה אל פנימיותו של הקב"ה, אל עצמותו ומהותו יתברך ומעוררת אצלו את הרצון למלוכה. וכמו שאנו אומרים במזמור של "לדוד ה' אורי" (שאותו אומרים בימי חודש אלול ותשרי עד הושענא רבה): "לך אמר לבי בקשו פני את פניך ה' אבקש". איש ישראל אומר לליבו: "בקשו פני", חפש את פנימיותי, עשה שהקשר עם הקב"ה יהי' לא רק מצד חיצוניות הלב, אלא גם מצד הפנימיות. ועל ידי כך יהי', "את פניך ה' אבקש" - הוא יגיע אל פנימיותו של הקב"ה.

כך פועלים בני ישראל את ה"תמליכוני עליכם" ומכתירים את הקב"ה למלך על ישראל ועל ידי כך למלך על העולם כולו, שיהי' "מלוך על העולם כולו בכבודך", וכל ישראל נכתבים ונחטמים לשנה טובה ומתוקה, עד שנכה לגאולה שלימה, במהרה בימינו אמן.

להקורא הנכבד!

מחברים אנו בזה, להגיש בפני קהל שוחרי התורה והחסידות, גליון שמנה עשר "במשנת ההסידות". והפעם, לקראת חודש תשרי - ביאור מהותה של יום זה - המלכת הקב"ה עלינו ועל כל העולם כולו, כפי שמואר בספרי חסידות.

ומודיעים אנו בואת, שניתן לקבל מאיתנו, הרבה ביאורים בחסידות, בכתב ובע"פ. ככל שבוע אנו שולחים קונטרס "תורה אור המבואר" - שהוא פירוש נפלא על מאמר מפרשת השבוע מספר לקוטי תורה להרב בעל התניא זצוקלה"ה, ולאחרונה גם צירפנו שיעור בתנ"א ממיטב המשפיעים שליט"א.

חדש! כעת כאשר לומדים בשיעור היומי של ספר התניא - אגרת הקודש, ניתן לקבל מאיתנו כל שבוע קונטרס שבו האגרות שלומדים בשבוע. עם ביאור ופירוש נפלא, מלוקט משיעורי הגה"ח ר' יואל כהן שליט"א, אשר נכתב ונסדר ע"י הרב מישה לינק שיחי, תודרתנו נתונה לארגון "המאור שבתורה" בראשות הרב מנחם ווייס שיחי, שנהג טוב עובת עין ונתן לנו רשות להפיץ פירוש נפלא זה, ע"מ ליכות את הרבים, תשח"ה לו ושכרם יהא כפול מן השמים.

כמו"כ יש לנו מגוון שיעורים בספר התניא, תורה אור, לקוטי תורה ודרך מצותך - ממיטב מגידי-שיעורים. להורדה לחצו כאן. או כתבו לנו ע"פ הכתובת אימייל דלהלן.

מערכת לעבדך באמת

מטרתנו: לעודד לישור החסידות ע"י הפצת ספרי הבעש"ט ותלמידיו הקי

leuvdechubamas@gmail.com